

Dolazak jeseni je vreme sabiranja rezultata u protekloj lovnoj sezoni, ali pre svega početak brige za lovište i divljač u zimskom periodu. Taj posao je prioritetan jer je zima na pragu. Divljač mnogo lakše podnosi hladnoću nego glad, pa je neophodno da lovci već tokom jeseni, pre prvih zimskih dana, unesu hranu u lovište. Unošenje hrane u lovište tokom zime naziva se zimska prihrana divljači. Zimska prihrana divljači je zakonska obaveza, ali i više etička. Da bi ovaj posao počeo da se sprovodi, pre početka unošenja hrane u lovište treba obići sva hranilišta, pogledati u kakvom su tehničkom stanju, oštećena i dotrajala popraviti, a ako je na početku sezone primećeno da ih nema u dovoljnom broju treba napraviti nova u broju u kojem to zahteva lovište. Da bi ovaj najvažniji lovački posao tokom godine bio urađen kako treba, prvi korak je izbor mesta za postavljanje hranilišta. Osnovno je pravilo da se ovi lovno-tehnički objekti postavljaju na stazama i mestima kuda se divljač kreće i najradije zadržava. Primećeno je da se u toku prihrane divljači prave velike greške i propusti, pa i pored velikog truda lovaca u svemu ovome se smanjuje učinak ovog važnog posla. Najviše se grešaka napravi sa određivanjem mesta za prihranjivanje divljači, kvalitetom i količinom hrane i vremenom, tj dinamikom prihranjivanja. Lovci najčešće hranilišta postavljaju u blizini puteva, za njih dostupnim mestima, a za divljač to su uglavnom neodgovarajuće lokacije. Takođe treba voditi računa kada je visok sneg i kada se na površini stvori pokorica, divljač smanjuje radijus kretanja. Zbog svega navedenog hranilišta treba postavljati u blizini njihovih skloništa iz kojih lako mogu doći do hrane i brzo i bezbedno vratiti do svog skloništa. Hranilišta moraju takođe biti zaštićena od nanosa snega, vetra, moraju imati dobar pregled okoline i da su ujedno skrivene. Hranilišta treba graditi od prirodnog materijala, da bi što bolje imitirala prirodnu sredinu i uklapala se u lovište.

Kada se sve ovo sredi, pristupa se izboru hraniva za zimsko prihranjivanje divljači. Hrana koja se koristi za prihranu je kabasta, koncentrovana i sočna, što zavisi od vrste i broja divljači u lovištu. Kabasta hrana životinjama obezbeđuje pored ostalih satojaka dovoljne količine celuloze koja pomaže varenju (naročito kod preživara), koncentrovana hrana životinjama daje toplotu i energiju u precesu metabolizma, a sočna hrana obezbeđuje potrebe u vitaminima, mineralima i vodi. Od koncentrovane hrane treba koristiti kukuruz, ječam, pšenicu, ovas, proso, sirak, od kabaste hrane koriste se sena leguminoza (lucerke, deteline), livadsko seno. Stočna mrkva, repa i kelj koriste se kao sočna hraniva. Količina hrane za zimsku prihranu divljači se po pravilu određuje na osnovu višegodišnjeg iskustva lovaca i potreba datog lovišta, ali postoje tačni normativi na osnovu kojih se prave bilansi hrane. Oni zavise od broja i minimalnih dnevnih količina hrane za pojedine vrste divljači. Takođe treba imati u vidu da se tokom zime usporava metabolizam, a srne su u graviditetu pa treba obezbediti dovoljno hrane za plod koji nose. Srndaći su iscrpljeni parenjem, pa im treba omogućiti da što lakše prezime i da uđu u zimu sa dobrom kondicijom. Ukoliko u toku zime nema ekstremno niskih temperatura i obilnih i dugotrajnih snežnih padavina, a površina snežnog pokrivača nije velika, nije potrebno iznositi veće količine hrane na hranilišta. Divljač je tada sposobna da sama nađe hranu, a na hranilišta samo treba iznositi koncentrovanu hranu i dovoljne količine soli. Suprotno, ako je zima duga i jaka sa velikom količinom padavina, tada svakodnevno treba iznositi hraniva koja se ne mogu zalediti. Sada dolazi pitanje koje se dobija od većine lovaca: „Koliko je potrebno hrane za dnevni obrok divljači?”. Zna se da jedna hranilica ide na 5-10 grla srneće divljači, jedno hranilište na 20 zečeva, jedno hranilište na 30-40 fazana i jedna hranilica na 5 jata jarebica.

Za zeca u ravničarskom lovištu potrebno je 40g kvalitetnog sena lucerke i deteline, 20g kukuruza i 10g stočne repe, čičoke, mrkve i kelja. To se pomnoži sa brojem zečeva u lovištu i tako se izračuna koliko zečevima treba hrane tokom godine. Ptice imaju visoku telesnu temperaturu, pa je potrebno obezbediti onu hranu koja obezbeđuje visoku energiju. Dnevno je

za jarebice potrebno obezbediti 20g zrna pšenice, prosa, ječma, ovsa, sirka, suncokreta, opalog lišća lucerke, a za fazane ova količina hrane iznosi 50g. U toku zime, pored prihrane, potrebno je razgrnuti sneg i razbiti pokoricu na ozimim usevima čije lišće jarebice koriste za ishranu. Najveći probirač u toku zimske prihrane divljači je srneća divljač. Naime, grla su u porastu, ženke su gravidne, srndaći su u periodu rasta rogovlja i tada zahtevaju najveće potrebe u hranljivim materijama. Zima je veoma nepogodna za srndaće, jer ispod basta raste rogovlje, a jaki mrazevi mogu prouzrokovati promrzline u bastu, što se kasnije odrazi na manju trofejnu vrednost grla. Takođe, srndaći koji su u slaboj kondiciji, ne obećavaju uspešnu reprodukciju na proleće. Za ishranu srneće divljači potrebno je dnevno oko 300g kabaste hrane-sena, 100g koncetrovane hrane-kukuruza i 100g krtolasto-sočne hrane-repe, čičoke, kelja. Pored dopunske ishrane veoma je važna so. Za jedno grlo srneće divljači potrebno je godišnje oko 1 kg soli.

Osnovno pravilo u toku zimske ishrane je kada početi sa iznošenjem hrane. Hranu treba početi iznositi u toku jeseni kako bi se životinje navikle i formirale još u toku jeseni zalihe za uspešno čekanje zime. Hrana se mora izneti pre početka elementarih nepogoda. U lovište treba iznositi kvalitetnu i ispravnu hranu. Praksa je pokazala da iznošenjem neadekvatne i nekvalitetne hrane divljač i u najtežim zimskim uslovima odbija i neće da jede. Kukuruz i seno su osnovna hrana. Kukuruz u klipu može da posluži kao dopunska hrana fazanima, jelenima, divljim svinjama i delimično srnama. Za jarebice zrnavlje kukuruza je preveliko i neupotrebljivo, zbog čega se mora voditi poseban račun. Takođe hrana se mora stavljati u hranilišta, a ne na zemlju jer se tako više razbacuje i kvari se. Ako hranilica poseduje skladište za hranu, hrana mora biti pravilno uskladištena jer može doći do kvara i divljač takvu hranu neće jesti, a može doći i do intoksikacija.

Dnevne količine hrane za zimsko prihranjivanje divljači, u gramima				
hranivo	srna	zec	fazan	jarebica
zrnasta-koncetrovana	150	20	50	20
kabasta-seno	300	40		
sočna-korenasto-krtolasta	100	10		